

Izhaja vsak četrtek  
in velja s poštnino vred  
in v Mariboru s pošilja-  
njem na dom  
za celo leto 3 gld. — kr.  
„ pol leta 1 „ 60 „  
„ četrt leta — „ 80 „  
Naročnina se pošilja  
opravištvu v stolnem  
farovžu.

Deležniki tisk. društva  
dobivajo list brez po-  
sebne naročnine.

# SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste  
prodaja knjigar Novak  
na velikem trgu  
po 5 kr. — Rokopisi  
se ne vračajo, nepla-  
čani listi se ne spre-  
jemajo. — Za oznanila  
se plačuje od navadne  
vrstice, če se natisne  
enkrat, 8 kr., dvakrat  
12 kr., trikrat 16 kr.,  
in vsakokrat za kolek  
30 kr.

## 0 zvrševanju postave zoper potepinstvo.

Od dné do dné množeče se roparije, uboj-  
stva in tatvine, pred kterimi na kmetih nihčér  
več varen ni, so ministerstvo pravosodja do pre-  
pričanja spravile, da se z „lumpi“ ne sme rav-  
nati kakor z omikanimi ljudmi, ki se iz lepa še  
poboljšati dajo, če še namreč — kaj vere imajo  
in deset zapovedi božjih znajo in spoštujejo. Sploš-  
na nevarnost na kmetih nagnila je minister-  
stvo, da je višjim državnim pravdnikom zauka-  
zalo, da naj pri vseh državnih pravdnikih in njih  
namestnikih pri okrajnih sodnijah na to delajo,  
da se odločno in previdno zvršujejo postave, ki  
merijo na varnost življenja in imetka. V ta na-  
men bi naj državni pravdniki v smislu postavnih  
določeb gledali, ali sodnije s hododelniki  
premehko ne ravnajo, in na podlagi teh  
pozvedovanj neopravičeni mehkoti nasproti  
stopili.

Posebno se jim naroča, na tanko zvrževati  
postavo od dné 10. maja 1873 zoper lenuhe in  
postopače. Ministerstvo poudarja, da se nevarno-  
sti po lenuih in postopačih ne pride v okom s  
tem, ako sodnije obsojajo postopače — dostikrat  
še v prav mehke kazni zopora! Pomoček zoper  
te nadloge so le posilnice (Zwangsarbeitsan-  
stalten) in ostra policija. Naroča se torej držav-  
nim pravdnikom in njih zastopnikom, da nekatere  
dvomljive osebe pod policijsko nadzorstvo denejo,  
druge pa, ki so zrele za vsako hudobijo, po raz-  
sodbi okrajnih sodnij v posilnice pošljejo. —

Če bodo državni pravdniki marljivo in do-  
ločno po teh zaukazih ravnali, imajo v kratkem  
lahko cel zapisnik postopačev in nevarnih oseb,  
ktere gre opazovati ali jih pa v posilnice poslati,  
da se naučijo, kako da se kruh služi.

Lepo je od vlade, da vsaj spozna, da z „za-  
porom“ nič ni, še manj pa z „neopravičeno meh-  
koto“ proti lumpom, ampak da je treba lenobo in  
mehkužnost z drugimi, bolj ostrimi kazni pokoriti,

da so pošteni in pridni ljudje, ki se noč in dan  
trudijo, da le silne davke zmorejo, na življenju in  
imetku varni.

Vprašanje seveda je, bode-li vlada s svojimi  
najnovejšimi zaukazi kaj premogla? Upanja je  
prav malo. In zakaj? Zato, ker je popačenost  
tolika, da se s strahovanjem hudobnežev zlegu do  
korenine ne pride več. Treba bi bilo pred vsem  
ostrih postav zoper morilce duš, zoper židov-  
sko in drugo berzversko potepinstvo, ki v novi-  
nah in lažljivih knižurah strup neverstva po  
svetu trosi. V tem oziru bilo bi želeti, ko bi mi-  
nister pravosodja državnim pravdnikom pokazal,  
kaj da imajo opraviti. Ako se ljudje Boga več  
ne bojijo in kosmato vest dobijo, ne pomaga nič,  
če se posamesni paglavci polovijo in v posilnice  
potisnejo. Če jih tudi na stotine zapró in deže-  
lam stroške za nje pomnožijo, jih ostane na tisoče  
prostih, ki so ljudem krvava šiba. Če se smejo  
javne k...nice po mestih napravljati in nesram-  
nice po vseh kotih potikati; če smejo krčme po  
cele noči odprte biti; če se v mestih po nedeljah  
in praznikih ravno tako dela kakor ob delavnikih  
in ga ni, ki bi posvečevanje svečkov nadzoroval;  
če smejo učitelji otroke v spolnovanji kršanskih  
dolžnosti ovirati in pohujševati, mojstri pa svoje  
rokodelske učence doma pridrževati, da leta dni  
v cerkev k službi božji in k poduku ne pridejo; če  
je zdaj vsakemu capinu dopuščeno, da v novinah  
svoj žolč razliva ter kat. cerkev, njene služabnike  
in naprave zasmehuje, — če je to vse in mnogo  
drugih reči dan denešnji pripuščenih ter v vseh  
zadevah javnega življenja liberalizem zvonec  
nosi, se pač ni čuditi splošnji popačenosti,  
ki se z mest med kmečko ljudstvo širi in tukaj  
tim bolj drzno dela, ker je gospôska dalječ v  
mestu, razbrzdanci se pa nikogar drugega ne bojé.  
— Kedar je voda prekoračila vse nasipe in po-  
brežja, se ne da več zajeziti, marveč podere vse  
jezove in poplavi pokrajine. Taka je tudi v živ-  
ljenju narodov in držav. Ako se z liberalnimi

postavami in napravami vera in strah božji podira, kršansko življenje pri mladeži zanemarija, se pač ni čuditi, da se povodnji enako strasti vzbudijo in krivica povsod obvlada. Kakoršna setev, takoršna žetev; „kdor seje veter, žanje vihar“ — veli prerok, a liberalizem, ki podkopava vero, čvrsto podlago pravega mišljenja in dejanja, je veter, za katerim sledi vihar nevarnosti in silovitih prekucij, kakor nas zgodovina vseh časov uči.

Ministersko naredbo z veseljem pozdravljamo; zaželenega sadu pa poprej ne bo, dokler se država in njeni narodi h kršanstvu ne povrnejo.

## Cerkvene zadeve.

Procesija na Telovo se je v Mariboru pri najlepšem vremenu, povoljni udeležbi vernikov vseh stanov in dostojnem obnašanju mnogobrojnega občinstva vršila. Le liberalna šola nove dobe je pačila lepo, kršanskemu duhu in srečo tako milo svečanost. Že dolgo pred Telovim, ko je šolskim vodjem od njih gosposke zaukaz došel, da mladež k procesiji peljajo, so liberalni napuhenci nosove nad tem vihali. Le ne svetlo kazati, da se udeležujemo cerkvenih svečanosti! to je babbav, ki stiska brezverstva navdane, suhoparne srca. Da torej treba ni v procesiji z otroci po žrjavici hoditi, se je zasuknila stvar tako, da le tisti učenci in tiste učenke naj pridejo, čijih starši in oskrbniki to hočejo. Nasledek je bil, da je iz mestne dekliške šole komaj polovica deklet slovesnosti se udeležila; nadzorovale so jih le učiteljice, od učiteljev ni ne eden šel z otroci. Še lepše je napravil voditelj fantovske šole, g. Hoenig. Bojé se liberalne sodrge, češ, da je pri procesiji bil, natezal je g. kateketa, da naj s šolsko mladino k procesiji gre. G. kateket je pa v prvi vrsti stolni kaplan in korvikar, in mora v tej lastnosti pri cerkvenem opraviu pomagati. Kaj stori torej Hoenig? Namesto zbrane otroke iz šole k cerkvi peljati, jim reče: „Če pride kateket po vas, greste; če pa ne, vam ni treba iti!“ — Kateketa v šolo ni, ker ne more ob enem na dveh krajih biti, in „kunštni“ Hoenig otroke razpusti, češ, da kateketa ni!! Slovenci, ki imate v mariborski mestni šoli svoje otroke, zapomnite si to, da ne boste kateketa dolžili, če dobiste razbrzdancev domu! Največ je še fantov iz vadnice bilo in tudi dva učitelja z njimi. — Vidili so se tudi pripravniki. Nasproti je pa realka — doma ostala, ker ravnatelja Essel-na žalibog več ni! — Gimnazija dala je blizo polovico učencev, s katerimi je šel vsega spoštovanja vredni g. ravnatelj s tremi gg. profesorji.

Vprašamo: Kaj bode z mladine, ako se ji v mladih letih po učiteljih samih apatija in vnemarnost do najsvetejših stvari v srca cepi? Ali zamore mladež verovati v presveto skrivnost

Rešnjega Telesa, ako vidi, da se učitelji te skrivnosti sramujejo in skušajo na vsak način nje češčenje overati? Kaj bo s take mladeži, ki se je po mestih nalezla mrzenja do Božje službe in cerkvenih svečanost? Kaj druga bo z nje, kakor brezveren, popačen zarod, živa šiba človeški družbi. Paglavcev učitelji že zdaj v šoli brzdati ne morejo; pedagogi Hoenigove in Habianitscheve vrste so pa liberalizma tako pijani, da ne vidijo, kako da tudi sebi in drugim učiteljem grozno škodujejo, ako mladež v spolnovanju kršanskih dolžnosti overajo. Kako bi otroci učitelje spoštovali, ako vidijo, da učitelji Boga, sv. cerkve in svetih reči ne spoštujejo, mrzenje do vsega tega očitno kažejo? Srca šolskih otrok še v obče niso pokvarjena; v premnogih tli iskrica pobožnosti in ljubezni do Boga. Če pa otroci vidijo in čujejo, da učiteljem za svete reči mar ni, da jih zaničujejo, ne morejo otroci učiteljev spoštovati, ampak jih začno — zaničevati. Take šole nemajo blagoslova z nebes!

Vedenje višjih pastirjev gledé „verskih“ postav. Trije preč. nadškofi in kardinali: Schwarzenberg, Rauscher in Tarnoczy odpisali so dné 26. marcija t. l. v imenu vseh avstrijskih škofov sv. Očetu na Njih okrožnico v zadevi „verskih“ postav ter ob enem priložili spomenico, katero so vladi izročili. V pismu med drugim pravijo: „Če se zgodi (in zgodilo se je!), da se postave o „vnanjih“ pravnih razmerah cerkve (proti drž. oblasti) potrdijo, se določbam na toliko udamo, na kolikor se strinjajo z določbami v konkordatu; nikoli se pa zgodilo ne bo, da bi se poveljem udali, ki niso cerkvi na blagor“. — To je odločna beseda, pa težko izpeljiva po slovenskih pokrajinah, kder se vse in toraj tudi vrednost duhovnika meri po — nemčurski taksi.

V svojem odgovoru od dné 29. apr. t. l. hvallijo s. Oče to odločnost avstrijskih škofov in pristavljajo med drugim naslednje prav pomenljive besede: „Za Vas prosimo usmiljenega Boga, da Vam moč, milost in krepost podeli, da se pri svojih, Nam naznanjenih sklepih, plašenja in nadlog ne bojite, ampak dostojno svoji častni cerkveni službi na dalje delate in v tem tako mršavam času sv. cerkev v svojih pokrajinah čvrsto branite“. — Velika tolažba za katoličane, da imamo vsaj na stolu sv. Petra moža, ki nam brani svobodo!

Uradno ohlajenje. Minister Stremayr je neki poslal okrajnim glavarjem okrožnico, v kateri jim ostro ukazuje, da gledé novih „verskih“ postav ne smeje samovoljno odločevati, ampak da morajo njemu naznaniti vsak dogodek, pri katerem je treba vsled novih postav vtikati se v cerkvene zadeve. — Glej, komaj so postave potrjene, je že treba braniti, da se preveč samovoljno v cerkvene zadeve ne sega! Toraj mora vendar v postavah tičati povod, da se lahko v cerkv. zadeve

sega. Kako pa, da so visoki postavodajalci postavam ime dali, da se le dotikajo „vnanjih“ pravnih razmer, kakor je tudi jurist dr. Razlag parolo bil izdal: Glasujmo za te postavne, vsaj se notranjih cerkvenih zadev ne dotikajo? — Pravijo, da so uzrok tej ministerski okrožnici pritožbe, da okrajni glavarji ne dovoljujejo ljudskih misijonov. Po postavi to zamorejo storiti! Ker pa misijoni v cerkveno, kršansko življenje segajo, ter niso ničesar druga, kakor izvrševanje Gospodovega povelja oznanovati evangelij in učiti národe kršansko živeti, imamo tu jasen dokaz, da „verske“ postavne — le „vnanje“ pravne razmere kat. cerkve določujejo?!

Vošnjakovcem v tolažbo. Z Dunaja se je bil poslal „Narodu“ zagovor liberalnih slov. poslancev, češ, da so tudi rusinski duhovniki za „verske“ postavne glasovali, da torej tako slabe biti ne morejo!! To je prav tako, kakor da bi kdo rekel: Izdajalstvo ne more tako slabo biti, ker je eden izmed apostolov Gospoda izdal! Svojemu poklicu zvesti nadškof Sembratovič je dotične „višje“ in „nižje“ duhovnike od služeb odstavil, in s tem so dobili vsi potuhneneci po nosu. — Pa to še ni zadosti. Tudi eden južno-tirolskih drž. poslancev, namreč italijanski duhovnik žl. Prato, je „verskim“ postavam prikimoval. Knezoškof Tridentski so mu pa rekli, da je to izdajalstvo, ker so poglavar sv. cerkve s škofi vred enoglasno te postavne obsodili, da mu torej ne morejo več dopustiti duhovskih opravil opravljati, ako v svojem nasprotju s kat. cerkvijo ostane. Duhovnik Prato je na to preklical vse, kar je krivega storil in škofijstvo pooblastil razglasiti nja preklic, kar se je tudi zgodilo. — Ali je torej prav bilo, za te postavne glasovati? Ko bi prav bilo, bi ne mogel nihčér tega preklicati! Kaj ne g. Razlag?

## Gospodarske stvari.

### Poduk o založnicah.

#### III.

2. Da kredit ali zaupanje raste s poroštvom, ktere ga kdo podaje, to se samo po sebi razumi; nastane torej vprašanje, na kaki način in po kateri poti podaje društvo največ porošstva, da doseže s poroštvom največji mogoči kredit? Društvo v društveni zapisnik vpisano postane juridična oseba in je nasproti drugim nerazdelno kot vsak trgovec zavezano in se tudi kot tako po trgovinski postavi sodi. Društvo obstoji iz udov, kateri so se v posebni namen zedinili; torej se porošstvo društva in v drugi vrsti nja kredit le po tem presoja, v kakošni zvezi in v kakošnih dnarnih zadevah da so društveniki sami. Ako so torej društveniki stopili v zvezo, da zedinjeni lažje dosega jo kaki poseben namen, morajo zraven svo-

jega prepričanja tudi svoje moči temu namenu posvetiti. Zveza toraj naj bode taka, da so vsi nerazdelno in neomejeno z vsem svojim premoženjem zavezani za delovanje društva t. j. v dosego društvenega namena. Da je to dnarnim zavodom, kakor so založnice, najbolj primerno, vidi se iz sledečega. Angleži, že od nekdanj najbolj praktičen narod na svetu, so že zdavno spoznali potrebo takih društev in so jih od začetka osnavljali na podlagi neomejenega porošstva, leta 1862 pa je bilo vpeljano tudi omejeno porošstvo, in nasledek je bil, da je od društev pred letom 1862 vpeljanih do tretjine likvidiralo, a od društev, ki so se od leta 1862 pa do 1872 osnovale, je nad polovico propadlo. Po teh skušnjah podučeni so Nemci po priporočilu začetnika nemških takih društev, Schulze-Delitzschal eta 1868 za nemško-severno zvezo naredili postavo, po kateri se društva, založnice, dopuščajo samo z neomejenim poroštvom. Avstrijska postava od 9. aprila 1873, ktera je v vseh drugih rečeh popolnoma po nemški prirojena, dopušča vendar društva tudi z omejenim poroštvom, a vendar mislim, da se bo tega sredstva le malo ktero društvo posluževalo. Tudi Rusi so začeli po Schulze-Delitzschevem načinu založnice z neomejenim poroštvom društvenikov delati, in so res, kar se tiče prometa, koncem leta 1872 še Nemce prekosili; vsled statističnih popisov imeli so namreč Rusi v šestih letih na založniškem polju do 1872. leta 2,843.002 rubljev, (1 rub. = 1 gld. 61 kr.) a Nemci, ki so poprej začeli, v enaki dobi samo 241.817 tolarjev prometa.

Kdo bode neki društvu dnar zaupal, o kterem nikoli ne more prav vedeti, kakošen da je nja fond ali zaloga; taka pa je pri društvi z omejenim poroštvom, v tem ko mu je pri društvi z neomejeno zavezo samo pozvedeti potrebno, koliko in ktere ude da ima, iz česar mu hipoma razvidno postane, ali zasluži društvo nja zaupanje ali ne. Udom pri društvu z neomejeno zavezo se pa ni treba zgube bati. Kolikor je meni znano, se ravno pri posojevanju dnarja med vsemi podvzetji najbolj zanesljivost naprej preračunati da; neslišano je, da bi pri dobrem in poštenem ravnanju kde kaka hranilnica — kar so prav za prav tudi založnice — propadla. Društveniki založnic odgovorni so nerazdelno za vse premoženje in dolgove društva; ako so se torej na čelo društva, to je v odbor in vodstvo postavili možje, o čijih poštenosti, značajnosti in zvedenosti smo prepričani, katerih materialne razmere tudi poznamo, in kateri so za svoje delovanje in ravnanje društvu odgovorni; ako se društvo ne spušča v nobene spekulacije, kar mu tudi vsled pravil ni dovoljeno, temuč vloženi dnar sopet v zanesljive roke daje ali izposojuje, potem se res ni nobene zgube bati. Mogoče sicer je, da tu pa tam kateri ud ne more prejetega dnarja več povrniti, ali to je redko, ako se je le pri iz-

posojevanju dnarja količkej pametno ravnalo. Za pokritje te zgube pa še vselej zadostuje rezervni fond, kateri v razmerju z društvenim premoženjem rasti mora. Ako se je pa društvo tako osnovalo, da so udje takoj pri vstopu svoje opravilne deleže morali popolnoma vplačati, ali so jih po preteku nekterih let z letnimi prineski izplačali, potem društvo itak lahko tuji dnar celó pogreša in v najhujšem slučaju bi pri vsem tem noben ud ne mogel družega kot k večjemu svoj opravilni delež zgubiti.

3. Na koliko časa in proti kaki varnosti da se naj društvenikom dnar izposojuje, to natančno deločiti je zeló težko. Po Schulze-Delitzschevem načinu izposojuje se dnar na osebni kredit proti menjicam do 3 mesecev, ki pa se dajo tudi podaljšati. Raiffeisen je na Pruskem osnoval tudi posojilnice s zemljiščino zastavo; to bi bilo se ve da za kmetovalce najboljše; če pa premislimo, da se v posojilnico na posodo vloženi denar največkrat v kratkem sopet vzdigne, ne kaže drugače, kakor da tudi društvo pri svojem izposojevanju ne dovoljuje daljših obrokov, kakor jih samo pri svojih upnikih ima. Toliko denarja se pa tudi nikoli v blagajnici ne vlaga, da bi se vsem društvenikom, ki posojila želijo, pomagati moglo, če bi se dnar pri njih dalj časa pustil ležati, a vendar je društvo obvezano na vse svoje ude enakomerno se ozirati. Tudi dozdanje sodbeno postopanje pri izterjavanju terjatev iz dolžnih pisem nam v tem oziru ne priporoča realnega kredita. Ko si društvo sčasoma opomore, in ko njegov rezervni fond precej visoko naraste, zamore se tudi na zemljišča izposojevati, ako se ta način izposojevanju da v sklad spraviti z obrestmi, ki jih društvo terja.

J. Kukovec.

### Letina.

Po dolgem deževanju meseca maja nastopilo je koncem maja lepo vreme in ž njim je prišla naenkrat poletna vročina, ki je zaostalo rast naglo pospešila. Dne 5. junija prišel je precej zdaten topel dež, ki je prav dobro storil. Vsled ugodnega vremena se je v mariborski okolici\*) vse tako popravilo, da se smemo vsaj srednje letine nadjati, ako namreč vse dozori, kar se zdaj kaže. Kar zadeva vinograde, je uima poprek sodeč dobro tretjinko vzela. Po nekterih goricah ni skoro ničesar škode po mrazu, po drugih je polovica, po drugih zopet le tretjina proč. Rase pa zdaj trta silno naglo, in če ostane lepo, utegne v 8 dneh čvesti začeti, kar je seveda nekoliko pozno. — Na polju je zimska rž precej lepa, pšenica prav lepa ter ravno cvête; tudi koruza je revne žoltkaste bilke v zdravo zeleno la-

\*) Od drugih krajev nimamo poročila, kar je obžalovati, utegne pa povsod enaka biti, kjer nista mraz in povodinj vsega pokončala.

tovje spremenila; krompir in fižol sta se lepo popravila. Kar zadeva sadje, so slive in grške silno polne; češenj je malo in že zoré, še manj bo jabelk, oreh je pa popolnoma vničen.

Kar se čuje iz družih krajev sveta, je po vladinem naznanilu po severnih krajih cesarstva, po Českem, za drugo še precej dobro, le travniki obetajo prav srednjo košnjo. — Slaba je pa po Gališkem, kjer je ves mesec majnik deževalo in mrzlo vreme bilo, da ni moglo rastlinstvo naprej. V podnožji karpatskih planin je snežilo do 20. maja ter je sneg po ožjih dolinah za 3' globoko ležal. — Po Dolenje-Avstrijskem utegne sicer dovolj vina biti, pa — slabo bo. — Na Dolenje-Kranjskem kaže letina slabo. — Na Ogerskem je blizo tako kakor pri nas na Štajerskem. Tedaj: Bog nam ohrani vsaj to, kar se zdaj kaže, sicer bo huda!

### Gospodarske skušnje.

Kaj bolje kaže, goveda v hlevu krmiti ali na pašo goniti? V hlevu krmljena goveda dosti več gnoja dajo kakor pa, če se na pašo gonijo. Vendar pa ima zaganjanje živine na pašo tudi svoje dobre strani, ako se nekteri pogoji izpolnujejo, katerih se je pri tem držati. Če se živina na lastne pašnike zaganja, ki niso predalječ od doma, se umno tako-le ravna: Pašniki se naj od časa do časa v to puščajo, da jih trava preraste, in se živina po njih pase; potem pa se sopet preorjejo in obsejejo. Gnoj, ki ga živina po pašniku raztresa, se ne sme puščati ležati in se sušiti, ampak se naj marljivo pobira, na kupe znaša in s prstjo meša, da se ta zmes koncem paše ali zgodaj spomladi pred pašo po pašniku raztrosi. Pod temi pogodbami se more zaganjanju goved na pašo dajati prednost pred rejo v hlevu. Živina se namreč lepo prehodi in v čistem zraku prezrači, kar ji gotovo dobro tekne, na drugi strani pa tudi gnoj ne gre v zgubo. Če se pa živina na tujih ali občinskih pašnikih ali po ledinah in vresjih pase, ki se nikdar ne preorjejo in obsejejo, se po taki paši lastnim njivam in travnikom preveč gnoja zgubi, zatorej taka paša ni priporočevati. Glavno pravilo vedno ostane: Prideluj kolikor le mogoče klaje, da živino z večine doma v hlevih rediš.

Kako žižke, žitne črve (*curculio* = Kornwurm) pokončati? Na žitnicah se v nakopičenem žitu radi žižki ali žitni črvi zarezajo. Nasuto žito se mora najprej premetati, in če je prašno, izprašiti. Potem se vzamejo frišni kalmusovi koreni, se po dolgem na dva dela razrežejo, 3—4 palcev dolgo, in od vseh strani v žitne kupe porinejo tako, da duh ves kup prešine. V kratkem začnejo žižki kup zapuščati, iz žitnice lezti in poginejo. Drugi dan se žito iz nova pre-

meče in koreni v kup potaknejo. Če koreni duh pozgubijo, se vzamejo ali novi, ali pa se stare polovice sopet po dolgem prerežejo in potaknejo. To ravnanje se tako dolgo ponavlja, da vsi žizki žitnico zapusté. Kakor je letni čas, se to v krajšem ali daljšem času doseže. Če pa se v kupu zaostala zalega izleze, se ta na ravno tak način preganja.

Zdrobljeno zrnje in moka kot konjska klaja. Zdrobljeno zrnje ali drob in moka sta dosti lažje prebavljiva od nezdroljenega ali celega zrnja. Vendar je taka klaja bolj pusta in slabivna. Če se neskrbno in neprevidno rabi, lahko neprebavljivost naredi. Takošnji zob sicer odebeli, pa moči ne daje. Živina postane mehkužna, se pri delu brž utruji, se rada močno poti in pri trdem delu hitro meso z nje drkne.

Drob (Schrott) in moko gre toraj le starim in takim konjem pokladati, ki so za počasno in ne pretežno delo odločeni. Vsi omenjeni nasledki se pri moki še prej pokažejo, kot pri drobu, in sopet pri zrnju prej kot pri stročju.

Zdrobljen oves, kakoršnega sem ter tje priporočajo, je le dober mladi ali zeló stari živini. Živina pa, ki ima dobre in zdrave zobé, ne potrebuje drobljenja.

Namakanje v vodi je pri trdem in suhem zrnju in stročju priporočbe vredno. Le več vode, ko je potrebno, se ne sme vzeti.

## Dopisi.

**Iz Celja 7. junija.** (Volitev soseskinega zastopa v naši okolici). — Nova volitev 3. skupine je srečnejša bila, kakor 19. januarja, ker so kmetje — po pritiskanih mestjanov o važnosti volitve podučeni — v obilnem številu prišli in marljivost nekterih mož je preskrbela blizo 45 pooblastil za žene lastnice, tako da je bilo z mestjani vred izmed 449 volilcev njih polovica gotovo zastopana, kar se še gotovo ni zgodilo, od kar ta soseska sama za sebe obstoji. Eno napako volilcev tega dneva moram vendar posebno omeniti in ta je, da pri veliki raztresenosti celjske okolice nekteri ne gledajo na celoto, temuč le vsak na svojo ves in svoje sosede, in ker to mestjani že vedó, so tudi 1. t. m. zanesljivo računili, da bodo z moke kmečke raztresenosti oni kruh pekli, pa za zdaj jim je to spodletelo in naši so zmagali z veliko večino. — Tudi drugi dan so vsi naši zmagali. — Vse pričakovanje naše pa je prekosila volitev velikih posestnikov 3. t. m. V tej skupini ima slovenska stranka s celjskim g. opatom vred le 19 glasov, nemčurska pa 20, in ker je navadno pri vsakej volitvi več naših menjkalo, se je bilo težko zmage nadjati. A dan 3. junija nam je pokazal, da naši katoliški možje nočejo, da bi nemčurski libe-

raluhi nad njimi gospodovali; prišlo je namreč vseh 18 volilcev, izmed nasprotnikov jih je pa z g. opatom vred 8 izostalo in zmagali so naši možje z vsemi, razun enega odbornika in enega namestnika, zastran kterega se volilci niso mogli zediniti ter sta zmagala 2 nemčurja izmed 27 mož, česar je dozdanji župan večjidel kriv, ker ni hotel složno z drugimi možji voliti, temuč je le za naše nasprotnike glasoval ter s tem pokazal, da je prav storil, ker se ni dal več v odbor voliti.

Razkačenost zavoljo te 3dnevne zmage je v mestu velika in zmerja se grdo posebno zoper tukajšne gg. kaplane, češ, da kmetje sami sebi prepuščeni bitako složno ne postopali! Al liberaluhi ne veste, da je tudi po cesarskem pravu dovoljeno nevedne podučiti in kdor druga ne stori kakor to, se nikakor kaznovati ne more. G. dr. Nekerman je že tudi naznanil pritožbo zoper to volitev, ker je prvi den pri 3. skupini bilo kakih 20 naših volilcev, ki niso brati znali in imen odbornikov in namestnikov niso na pamet vedli, so torej volitveni listič v rokah imeli in zahtevali zapisane može voliti tako, da jim eden imena bere in oni jih bodo za njim izgovorili, v kar je tudi g. komisar privolil. Ravno tako so tudi 3 naši nasprotniki iz mesta volili in pogumen naš kmet odbornik Karol Šah je tirjal, da je g. komisar tudi to zapisal, ker tačas, ko so ti 3 možje iz mesta svoje privržence volili, se še ni nihčér pritožil, ker so se zmage nadjali. Ker omenjeni način volitve ni nikjer v postavi prepovedan, se nadjamo, da bo visoka namestnija volitev potrdila, čeravno je dr. Nekerman našim volilcem 3. t. m. zažugal, da bo vse ovrženo, češ, da on pri cesarskem namestniku v Gradcu več velja, kakor pa celjski duhovni. Mi vse to verujemo, pa se tudi nadjamo, da ako bomo celo letošnje leto z volitvijo opraviti imeli, se bodo pri tretji volitvi naši možje še modrejših in skrbnejših skazali za blagor svoje soseske. Za zdaj hvala vsem onim možem, ki so vsak v svoji vesi s produktom k tej zmagi pripomogli! Le ako smo stanovitni za dobro, bode zmaga naša, nemčurjem in liberalcem pa brihtni Slovenci ne bomo pët lizali!

**Iz Ljubljane 8. jun.** (Prva seja novega oprav. svéta „banke Slovenije“ 7. t. m.) Nazoči: G. podpredsednik in vsi gg. opr. svétniki razun dra. Ipavica in Sterger-ja, ces. komisar g. Fr. Paller in zapisnikar dr. Munda. — Prebere se zapisnik poslednje seje; nagrada za g. podpredsednika, ki je bila na programu, se za prihodnjo sejo odloži in 4 ravnateljem se prejšna plača 400 gld. na leto in za vsako sejo 2 gold. potrdi. Za ravnatelje izvoljeni so gg.: Brus, Pakič, Ravnika in Schollmayer. — G. podpredsednik poroča z glavnim ravnateljem gosp. Blaške-jem o podružnicah v Pragi, na Dunaji in v Peštu, ktere so nam zgubo, ki jo bilanca kaže, prouzročile. Zgube je krivo to, ker

so se podružnice ustanovile z letno plačo glavnim zastopnikom in agentom, ki so sicer plačo prejeli, za njo pa nič storili. G. Ivan Črni v Pragi dobival je 4000 gld. na leto in je 1000 agentov na Českem postavil, od katerih je tudi precej denarja še poslednje tjedne dobil, v blagajnico pa ni poslal nič. Kavcije se je zavezal le 2000 gld. dati in še tiste ni doplačal. „Slovenija“ ga ima sicer v rokah zavoljo znanih go-ljuŕij, da bi ga lahko tirala pred sodnijo; ker je pa njegova pogodba tako napravljena, da se mu mora 3 mesece prej odpoved dati, kakor se od-pusti, se bo gledalo ŕ njim po dobrem potu po-ravnati, da hipoma odstopi, glavno agencijo v Pragi prevzame pa g. Karol Urbanek, moŕ zanesljiv in splošnega zaupanja. On vloŕi 10.000 fl. kavcije in dobi 25 % provizije, ter se zaveŕe do 240.000 gld. prometa (kupčije) napraviti z zava-rovanjem proti ognju, s protizavarovanjem in v oddelku za ŕivljenje; ako veŕ od 240.000 gld. napravi, dobi ŕe na lasten raŕun  $\frac{1}{4}$  % nagrade. Za Moravsko in Slezijo prevzame glavno agencijo g. Zdenko Schöpfung, kateri vloŕi 3000 gld. kav-cije in z enakimi pogodbami, kakor g. Urbanek za Prago. Zdaj nam torej agencije ne morejo veŕ ŕkodljive biti, ker veŕ kakor bodo ti agenti za nas storili, veŕ bodo sami imeli, in ako bi kateri tudi malo ali niŕesar ne storil, nas saj na-ravnost poŕkodovati ne more v tem, kar ŕe imamo. Za Dunaj in Peŕt se je ravnateljstvu naroŕilo, da enako stori in namesto podružnic agencije s provizijo napravi; trŕaŕka podružnica pa se je do 1. julija 1875 potrdila, ker je v dobrih rokah g. A. Brod-a.

Zvedenec g. Blaŕke predlaga, da se po dru-gih deŕelah enake agencije napravijo, in da se tudi veljavni moŕŕe kot zaupniki postavijo, pri kterih se bodo doŕiŕni zavarovanci posvetovati za-mogli, kar bo naŕej trgovini do veŕjega zaupa-nja brez stroŕkov pripomoglo. Poroŕa nadalje, da je prejšnji ravnatelj protizavarovanje za naŕo banko sprejemal le za 22 $\frac{1}{2}$  %, mi smo pa dru-gim plaŕevali 26 %, zato je Blaŕke vsem do-zdanjo zavezo-odpovedal in 2 banki ste rekli, da hoŕete ŕe naprej z nami v zvezi ostati proti temu, da nam po 26 % plaŕujete. Novi ravnatelj je po gg. Denis in Petite ŕe zavezo napravil s fran-coskimi, angleŕskimi in tudi italijanskimi bankami, da nam bodo do 25 % protizavarovanja dajale in se bo agentom le 10 % ŕistega dobiŕka za malo nagrado dajalo. Te pogodbe kaŕejo lepo prihod-nost in opr. svŕt jim rad pritrdi. Odloŕi se po-seben likvidator v osebi g. Pirnat-a, ki bo za-ŕasno potoval po deŕelah, cenil ŕkode po ognju, organiziral zasto-pe in jih pregledoval. V ta na-men se dovoli, da sme brez posebnega dovoljenja do 300 gold. poŕkodovanim naprej plaŕati. — Sklene se tudi, da se trije gospodje: Brus, Blaŕke in Debevec podajo k mil. knezoŕkofu ljub-ljanskemu prosit, da se domaŕa banka priporoŕa

in ne tuja „Adriatika“, pri kterej so z veŕine cer-kvena poslopja na Kranjskem zavarovana.

Razŕli smo se z radostnim prepriŕanjem, da je zdaj banka „Slovenija“ v rokah izveden-cev, ustanovni stroŕki in drugi napotki odstran-jeni. Denarja za delovanje in plaŕila je dovolj, varŕnost na vsako stran je pa tolika, da za-moremo z dobro vestjo domaŕo zavarovalnico vsem priporoŕati. Gospodom duhovnikom lavant-ske ŕkofije ŕe posebno povemo, da veŕjega po-roŕstva nobena tuja zavarovalnica dati ne more, kakor ga daje zdaj z najbolŕimi moŕmi preskrb-ljena „banka Slovenija.“

**Od sv. Marjete pri Pesnici.** (Seidlnova skrb za okrajne ceste in njegova poli-tika). Odkar so se naŕi poslanci v drŕavnem zboru po dokonŕanih sejah razŕli na vse ŕtiri vetre sveta, se je tudi Seidl, naŕ stari znanec in nepri-jatelj, povrnil na svoj dom, ki ga ima zdaj v Mariboru. Ker je na Dunaju poslednji ŕas tudi z najbolj zagriŕenimi leviŕniki, v kojih rog je vedno trobil, nekoliko navskriŕ priŕel, smo se nad-jali, da bo domá saj za nekoliko ŕasa svojo po-gubljivo politiko na klin obesil, ter v miru zavŕi-val tiste goldinarje, ktere je na Dunaju iz naŕih ŕepov dobival zato, da je pridno z naŕimi sovraŕ-niki vlekel. Ali prigovor je resniŕen: Kar maŕka rodi, miŕi lovi. — Seidl zdaj pridno okoli hodi, ter ljudi nagovarja, posebno pa obŕinske pred-stojnike, naj svoje pravice iz rok dajo, ter se v velike obŕine\*) zdruŕijo, kakor je hotel to v Kamei povspeŕiti, ter vse Kamŕane pod eden klo-buk spraviti, kar se mu pa k sreŕi ni posreŕilo. — Kakor drugod je povodinj tudi pri nas doŕi ŕkode napravila, ter travnike in njive zalila, ceste in mostove poŕkodovala. — Binkoŕtni terek Seidl k nam priroma poŕkodovanih mostov in cest ogle-dovat; pozval je obŕinske predstojnike in odbor-nike in jim obljubil, da ima cestni komisijon priti, kateri bo prav za prav ŕe le pregledal mostove in cesto. Bolj kakor cesta, je Seidlnu pri sre-u bila njegova politika, ter je koj zaŕel odbornikom priporoŕati „zdruŕenje“ obŕin. Cesta in mostovi ŕe do danes niso popravljeni in vozniki morajo z nevarnostjo po njih voziti. Sam Bog vedi, kaj da je Seidl hotel s tem, da je precej drugi den svoje lastne konje in voz in dva hlapca poslal, ki sta nekoliko koŕŕekov opek, ki jih je voda iz-pod rastrganega mosta nanesla, na cesto navo-zila. Morda se je hotel Seidl s tem naŕim pred-stojnikom prikupiti, zraven pa tudi kaj zasluŕiti, ker si bode gotovo svoje delo mastno zarajtal. Voznikov imamo domaŕih zadosti, ki bi tudi radi kaj zasluŕili, Seidlnovih celó niŕ treba ni. —

Gg. predstojniki, ne dajte se Seidlnu na led speljati! Ako bi se po Seidlnovih mislih zdru-ŕenje obŕin zvrŕilo, bodo prej ali slej drugi z

\*) Stari dideldaj vsem liberalcem, da v veŕih sku-pinah veŕ svojih privrŕencev imajo in loŕŕe vodo na svoj mlin napeljavajo. Vred.

vašim srenjskim premoženjem svojevoljno gospodarili, morebiti ljudje Seidlnove baže. Kako pa taki gospodariti znajo, nam kaže to, da je Seidl kakti predsednik okrajnega zastopa v lanskem letu nad 39 tavžent gold. stroška napravil, kar bomo z novimi 16procentnimi prikladami plačevati morali. In kaj ima okraj od tega? Kam gredó dnarji?

## Politični ogled.

**Avstrijske dežele.** Danas bo politikar kratkih besed. Kakor se zdaj čuje, bodo dež. zbori dné 15. sept. sklicani. —

Na Ceskem bodo — in to že peto krat v teku enega leta — dopolnilne volitve za dež. zbor: dné 3. jul. v kmečki, 6. jul. v mestni skupini. Voliti se ima 84 poslancev, ki so že lani v drugič voljeni bili, mandate pa zgubili, ker nočejo iti v dež. zbor, ki je po njih prepričanju protipostaven. „Mladi“ so lani razdor napravili s tem, da so hoteli — popustivši čvrsto podlago deželnih pravic — vstopiti v dež. zbor. Pri volitvah so pa povsod razun enega samega mesta propali ter so izvoljeni bili — nekteri enoglasno — vsi, ktere je staročeska stranka, držeča se krepko starodavnih deželnih pravic, bila postavila. — Tudi zdaj se štalijo „mladi“, menda bo pa nasledek ravno tisti kakor lani, ter bodo „mladi“ sè svojo brezglavno politiko na cedilu ostali. Nesreča je le, da se vlada na nje zanaša in vsled tega vedno z novimi volitvami poskuša.

Poslanec in duhovnik žl. Prato iz laških Tirolov (glej „cerkvene zadeve“) se je poslanstva odpovedal, pa tako, da mu sramota za petami gre. V 2 pismih: do župana v Tridentu in do prvosednika drž. zbora, dra. Rechbauerja, izgovarja se namreč s tem da — kakor ga skušnje učé — kat. duhovnik kot poslanec ni popolnoma svoboden!! Se ve da ne v tem pomenu, da ima svobodo svoje meje, preko katerih začenja razuzdanost. Če je to „svoboda“, da se bitstvene pravice kat. cerkve liberalcem izdajo, bi se bil lahko tudi Judež Iškarijot izgovarjal s tem, da si je — izdajé Gospoda — le svojo svobodo varoval. — In če se kat. duhovnik med brezverce vsede in v tako važnih rečeh proti kat. cerkvi glasuje, nima ni pojma o dostojnosti svojega stani, in le nad svojo zaslepljenostjo bi se moral pritoževati, ne pa nad cerkveno oblastjo, ki ga mora njegovih dolžnosti spominjati.

Na Kranjskem so namesto predstavljenih slovenskih uradnikov pri pošti in telegrafskem uradu same nemške z Dunaja vmetili. To bo veselje za nemčursko kazino in „feuerberiste!“

V Londonu na Angleškem se bo prihodnjo jesen začelo katoliško vseučilišče, za ktero se je že zdaj na stotine študentov oglasilo. Dobrovoljni prineski za te visoke šole znašajo do zdaj 200.000 gld.

## Razne stvari.

(Opomba prijateljem in posebno čč. gg. duhovnikom.) Na povelje ravnateljstva „banke Slovenije“ potuje po Štajerskem uradnik, g. Ign. Valentinčič, da pregleda zastope in novih pridobal. Ustmeno bode vsakemu rad stanje bankino razložil. Iz tega kakor tudi iz poročila „iz Ljubljane“ v današnjem listu se bode vsak lahko prepričal, da zdaj ničesar druga ne manjka, kakor da se kolikor le mogoče število zavarovancev povsod pomnoži. Bodi torej omenjeni gospod uradnik vsem priporočen!

(Za šolskega nadzornika) v Maiboru izvoljen je g. Habianič, vodja mestne dekl. šole. Pokojnega Essel-na, na čigar mesto stopi, pač ne bo nadomestoval, kajti je mehкотen pedagog; v národnem oziru je pa Habianitsch, to je: eden tistih, ki nimajo čisto nič proti temu, marveč še pridno pomagajo, da se slov. mladež v marib. šolah neusmiljeno ponemčuje.

(Iz Slovegradca 9. junija.) Včeraj je v naši dolini razsajala huda nevihta, kakoršne že davno ne pomnejo stari ljudje. Ves popoldne je že zdaj tu zdaj tam, pa bolj po malem gromelo, vročina bila je silna, gorkomer je kazal 25 stopinj v senci. Proti 4. uri se nebo stemni, oblak se skoro do zemlje približa, in zdaj se vlije ploha, med njo sicer bolj redka toča, bliskalo in gromelo je pa neprestano, in žalibog je strela tudi več nesreč napravila. Ubila je v Šmartinu nekega dekleta, ki je na polji plelo, in udarila v ondašnji cerkveni zvonik ravno tako v Slovegrški farni turn, ktera sta precej poškodovana, pa se vendar nobeden unel ni, dasiravno je Slovegrški se škodljami krit. Najhujše je zadela Šmiklavškega župnika, kteremu je strela zapalila marof, še le pred malo leti na novo postavljen. Živino so ognja oteli, sicer je pa menda veliko poslopje vse ogenj vpepelil. Dosihdob še o več nesrečah nismo slišali; daj Bog, da bi ne bilo treba še več poročati.

(O isti nesreči) poroča se nam iz Marbeškega okraja. Ploha, ki je neprestano celo uro lila, napravila je veliko škode. Cetsa n. pr. iz Vuhreda v Ribnico je na več krajih tako visoko s kamnjem, z bruni in drugo šaro zasuta, da človek komaj peš naprej zamore. Jezovi pri mlinih in diloreznicah so celó razdžani, sem ter tje odneseni, da ni več sledú, kder so bili. Nekemu kmetiču iz Vuhreda, ki je peljal bruna domu in med potom komaj sebe in živino rešil, odnese hudournik voz z bruni vred. Po nekterih platih je tudi toča veliko škode napravila. — Ker ste že 2 leti prav slabi v teh krajih bili, revščina tim večá prihaja, ker tudi les skoro nijene prave cene nima, ljudje so pa maslnih jedi in dobre pijače silno navajeni.

(Čudežne pota božje previdnosti.) V štev. 48. smo lani poročali, kako divje da je A. Grizold z Lembaha s svojimi tovariši razsajal v Dežmanovi

krčmi na Brestenici v Kamški fari dné 16. nov. 1873. Zarad poliča vina, ki so ga vinski bratje utajiti hoteli, navstane prepir, iz prepira razbijanje po hiši. Brat krčmarjev, eden najizvrstnijih narodnjakov v teh krajih, skuša divjake pomiriti, pa togotni A. Gr. mu steklenico v glavo zažene in oko izbije. — In glej! Istega A. Grizolda so letos na binkoštni praznik v Lembahu ubili! Bodi mu Bog milostljiv; pa resničen je nemški pregovor: „Der stärkste Raufer wird erschlagen“.

(Vranja mati.) Pred 14 dnevi je neka trdosrčna alj vranja mati blizo sv. Urbana v Kamci novorojeno dete moškega spôla pri stezi izpoložila. Dozdaj se še ni zvedelo, od koder da je otrok. Vzela ga je poštna udova Kuna Kramberger v odgojo. —

(Občni zbor kat. tiskovnega društva) v Mariboru vršil se je dné 10. t. m. Udeležilo se je domačih in tujih društenikov za glasovanje dovoljno število. G. prvosednik, kanonik Kosar razlagal je važnost društenega lista „Gospodarja“ iz dejanjskih skušenj, vsled kterih se list ne le marljivo bere, marveč tudi če dalje več naročnikov dobiva, kakor je razkazal tajnik, g. prof. Šinko. — Dosedanji odbor se je in to za dobo do dné 1. jan. 1876 vnovič s pohvalo izvolil. — Društenikov plačujočih po 5 fl. na leto šteje društvo 267. Denarničar gosp. Heržič naznanja, da je še za leto 1874, ki se je po spremenjenih pravilih počelo z januarjem tekočega leta, na dolgu 107 društenikov. Če bodo tudi vsi naročniki, ki list dobivajo, naročnino plačali, česar se društvo nadja, dobi blagajnica v teku leta še 950 gld. Blagajničnin stan bi bil tako čisto povoljen. Natančniši račun podamo v prihodnje.

**Loterijne številke:**

V Trstu 6. junija 1874: 86 44 69 22 62.

Prihodnje srečkanje: 20. junija.

| Tržna cena<br>pretekli teden     | V<br>Mari-<br>boru |     | V<br>Ptuj |     | V<br>Celju |     | V<br>Varaž-<br>dinu |     |
|----------------------------------|--------------------|-----|-----------|-----|------------|-----|---------------------|-----|
|                                  | fl.                | kr. | fl.       | kr. | fl.        | kr. | fl.                 | kr. |
| Pšenice vagan . . . . .          | 7                  | 70  | 7         | 50  | 8          | —   | 7                   | 35  |
| Rži . . . . .                    | 5                  | 30  | 5         | 50  | 5          | 40  | 5                   | 10  |
| Ječmena . . . . .                | 5                  | 20  | 4         | 60  | 4          | —   | 4                   | 40  |
| Ovsa . . . . .                   | 3                  | 30  | 3         | 35  | 2          | 80  | 2                   | 80  |
| Turšice (koruze) vagan . . . . . | 5                  | 70  | 5         | 35  | 5          | 60  | 5                   | 35  |
| Ajde . . . . .                   | 4                  | 50  | 4         | 40  | 5          | 60  | 5                   | —   |
| Prosa . . . . .                  | 5                  | —   | 6         | —   | 4          | —   | —                   | —   |
| Krompirja . . . . .              | 2                  | 80  | 2         | 50  | 2          | —   | 2                   | 70  |
| Sena . . . . . cent . . . . .    | 1                  | 50  | 2         | 20  | 1          | 10  | 1                   | 25  |
| Slame (v šopkih) . . . . .       | 1                  | 40  | 2         | —   | —          | 80  | 1                   | 40  |
| „ za steljo . . . . .            | —                  | 80  | 1         | 30  | —          | 60  | —                   | 95  |
| Govedine funt . . . . .          | —                  | 30  | —         | 30  | —          | 28  | —                   | 24  |
| Teletine . . . . .               | —                  | 30  | —         | 28  | —          | 30  | —                   | 24  |
| Svinjetine . . . . .             | —                  | 32  | —         | 30  | —          | 44  | —                   | 34  |
| Slanine . . . . .                | —                  | 40  | —         | 40  | —          | 44  | —                   | 40  |
| Drva 36“ tozlj. hvat . . . . .   |                    |     |           |     |            |     | 9                   |     |

**Prememba stanovanja.**

1—3

P. n. častitemu občinstvu in vsem, ki pri meni kupujejo, naznanjam, da sem svoje stanovanje in prodajalnico iz Koroških ulic v gornjo gosposko ulico štev. 117 preložil.

Zahvaljujé se za obilno zaupanje, ki se mi je doslej skazovalo, priporočam se tudi z naprej, da se blagovolijo pri meni naročevati dela spadajoča v moj posel.

Priporočam ob enem svojo zalogo zmletih oljnato-firneževih barv, oljnatega firneža, terpentina, kopalovega laka, suhih barv, čistega zlata v listkih, srebra, mednih plošč, brona, vsakovrstnih ščetek (penzeljnov) in drugih ščetinastih stvari.

Z vsem spoštovanjem

**H. Billerbeck,**  
malar in lakirar.

**Zaloga angleških kmetijskih strojev**

iz

1—3

**Clayton-Shuttleworth-ove tovarne**

v

**Mariboru, graškem predmestji štev. 91.**

priporoča svoje paromlatilnice, kakor tudi one, ki se s konji in vodó gonijo; glasovite ročne mlatilnice in vsakovrstne druge najboljše kmetijske stroje. Postavljanje in popolno vravnanje mlinov, žag, vodovlakov (pump), žgalnic itd. kakor vse druge v strojstvo spadajoče dela se urno zvršujejo.